Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Nr. 65 JULI 1953

Arbejdstoner paa Aarsmødet

Forhandlingens Talere gav Udtryk for Arbejdslyst og for Ønsket om intensiveret Kontakt mellem Ledelsen og Arbejdet ude omkring i Landet, bl. a. ogsaa for større Aktivitet rundt om i Amterne.

Betydelig Stemning for fortsat Nytegning af Medlemmer

I DET UDSNIT af danske Slægtsgaardsejere, som er til Stede her paa Møn i Dag, er Folk, som har maattet rejse baade langt og kort, og for alle har Turen formet sig som en Rejse gennem Skønhed, indledte Slægtsgaardsforeningens Formand, Civilingeniør, Gaardejer H. M. Markersen, Repræsentantskabsmødet i Skydevængets Pavillon i Stege Lørdag den 30. Maj. Og han føjede til: Færden gik gennem Landskaber, præget af den blomstrende Guldregns og Syrenernes Skønhed, altsammen Indtryk, der kunde give os Overbevisningen om, at vi lever i et rigt Land. Men vi ved, at Danmark er et fattigt Land, og som saadan holder vi af det. Vi begynder altid vore Aarsmøder med et Leve for Danmark og vor gode Konge, og det skal ogsaa ske i Dag. Et nifoldigt Leve fulgtes af Kongesangen.

Dernæst udtalte Formanden Mindeord over tre i det forløbne Aar afdøde gode Medlemmer af vor Forening, nemlig Proprietær *Chr. Østergaard*, Salling, Folkemindeforskeren *J. P. Pedersen*, Faarevejle, og Kontorchef, cand. mag. *Gunnar Knudsen*.

Aarsmødedeltagere ved Liselund.

Revisor *Kr. Foged*, København, blev paa Hovedbestyrelsens Forslag valgt til Dirigent, og — Traditionen tro — Sagfører, cand. jur. *M. Hesselbjerg*, Hillerød, til Protokolfører, hvorefter Formanden, Ingeniør *H. M. Markersen*, og Arkivformand og Bladudvalgsformand, Gaardejer *Jens Jensen*, Soed, fik Ordet for deres Beretninger.

(Fortsættes Side 4.)

SLÆGTSGAARDEN

Udkommer hveranden Maaned.
Redigeret af *Ib Paulsen.*
Carit Etlarsvej 32, Odense.

FORENINGEN
TIL BEVARELSE AF DANSKE SLÆGTSGAARDE

Kontor: Købmagergade 67-69, København K.
Kontoret aabent hver Dag fra Kl. 10-13. Tlf. Byen 9433.

Alle Breve til Foreningen sendes til Kontoret,
Artikler til Bladet til Redaktøren.
Andet samt private Forespørgsler til Formanden.
Forespørgsler ang. Undersøgelser af enhver Art
bedes rettet til Slægtsgaards-Arkivet.

»SLÆGTSGAARDS-ARKIVET«

Adresse: Slægtsgaardsarkivet, Det kgl. Bibliotek, København K. Tlf. Minerva 111.
Leder: Mag. art. Hans Ellekilde og Arkivar P. K. Hofmansen. P. K. Hofmansen træffes personlig Tirsdag, Onsdag og Fredag Kl. 14-16.

Landsbestyrelsen:
Civilingeniør, Gaardejer H. M. Markersen, R., Rødby (Formand).
Gdr. Jens Jensen, Sode pr. Hejsager (Næstformand).
Gdr. Jørgen Petersen, Thorsgaard, Gislinge.
Gdr. N. Slemming, Hammelev pr. Grenaa.
Proprietær Bengt Bjergskov, Rosenlund pr. Kølstrup.
Parcl. Niels Larsen, Veddinge pr. Faarevejle.
Hofjægermester Cederfeld de Simonsen, Erholm pr. Aarup.
Propr. Chr. Lybye, Haldborg pr. Skive.
Gdr. Ths. B. Thomsen, Ulsted.
Gdr., Sognefoged Grøntved, Mygdal pr. Hjørring.
Gdr. L. M. Jørgensen, Krusegaard pr. Hasle.

Foreningens juridiske Konsulent:
Sagfører, cand. jur. M. Hesselbjerg, Hillerød.

Kontorets Leder:
Kontorchef K. Nielsen.

Foreningens Revisor:
Statsaut. Revisor Kr. Foged, København.

Trykkeri:
Andelsbogtrykkeriet i Odense.

Den Sjællandske Bondestands Sparekasse

Hovedkontor: Vester Voldgade 107
København V.

De 2 Hovedreger

for 1. Kl. Mælk er

HYGIEJNE — AFKØLING

Vi har Hjælpemidlerne:

HAKA elektr. Vandvarmere
Blegessens til Desinfektion
Malkeklude
Staldkølere til enhver Kapacitet
Malkespande
Sier, Vatfiltre etc.

Levering kan ske gennem Mejeriet

De danske Mejeriers Fællesindkøb
St. Kongensgade 110 . København K.

Creditkassen for Landejendomme i Østifterne
(Landcreditkassen)
Anker Heegaardsgade 4 . København

Laan mod 1. Pr. i Landbrug, Skov- og Havebrug samt Grundforbedringslaan
Kasseobligationer kan noteres paa Navn og kan indskrives

SLÆGTSGAARDEN

Medlemsblad for Foreningen til Bevarelse af danske Slægtsgaarde

Nr. 65 JULI 1953

EFTER FESTEN

OGSAA dette Aarsmøde blev meget vellykket. 243 havde meldt sig til Møde og Udflugt, og mange flere deltog i den sidste, fordi mange Mønboer drog af Hus Søndag den 31. Maj og fulgte os rundt paa den kønne Ø. Det er opløftende at høre saa mange ytre sig ved et Aarsmøde om vor Forenings Eksistensberettigelse og om de Ideer, som opfylder dem. Der synes at være Tendens til flere og flere Indlæg i Debatten og ikke bare Indlæg, for at hver enkelt kan høre sig selv snakke. Det vidner om Liv i Sagen og om Vilje til at foretage sig noget, og først og fremmest indeholder det en positiv Kritik og Ros, som er mere værd end Kværuleren; den var Aarsmødet aldeles fri for.

Mange store Spørgsmaal optager vor Organisation. Tegningen af nye Medlemmer er et af dem. Nytegning har givet store Resultater, men de har ikke været gratis, og Konditionerne for at kunne fortsætte har ikke hidtil været til Stede paa en saadan Maade, at Bestyrelsen har følt, at den kunde lade staa til. Kontingentvedtagelsen paa Aarsmødet kan ventes at ville ændre Vilkaarene i positiv Retning. Nogle mener, man bør undgaa Konsulent til Nytegning; andre gør gældende, at det er det eneste rigtige. Dette er et af de Spørgsmaal, Ledelsen i det kommende Aar maa søge løst paa den Maade, der skønnes at gavne Foreningen bedst. Der taltes for øget Aktivitet i Amterne og der efterlystes Forslag til Iværksættelse. Forslag vil stadig være velkomne i Ledelsen, som vil viderebringe dem, om nogen har noget paa Hjerte. Send Forslag ind; der blev ikke rigtig Tid til at ventilere Sagen under selve Aarsmødedebatten, og Folk skal jo ogsaa have Lejlighed til at overveje Ideerne. Fynboerne fik megen Ros for deres Initiativ til Udsendelsen af det smukke Mærkat. Det var en af de smukkeste Blomster paa afvigte Aars Virksomhed. Arbejdet fortsættes og sætter forhaabentlig Skud paa andre Omraader.

Først og fremmest prægede Fællesfølelsen Aarsmødet. Det kom bl. a. til Udtryk i den Henvendelse, Gaardejer Bromand rettede til Foreningen om at træde til Assistance, dersom det skønnedes nødvendigt i Spørgsmaalet om de fire Gaarde ved Sønderborg, der rammes af Militærets Krav om Øvelsesterræn. Sagen ligger for Tiden i Ministeriet, og naturligvis gav Formanden Tilsagn om, at Slægtsgaardsforeningen i et og alt er parat, dersom Hjælp skønnes nødvendig. Ogsaa Spørgsmaalet om Deklarationer ved Fars Overladelse til Søn eller anden Slægtning af sin Ejendom understregede Aktualiteten bag Foreningens Virke.

Det, der nu er Brug for, er Omsætning i Praksis af den levende Interesse, som kom til Orde overfor Foreningens Eksistens og Arbejde. Der ligger nogle uindløste Opkrævninger her og der. Lad os faa dem ind, saasnart som muligt, og lad os ogsaa faa de Skemaer, Brahe efterlod sig rundt omkring til Udfyldelse, sendt ind. Det skal jo gøres. Gør det nu, saa der kommer Fart i Tingene.

Paa den anden Side maa det ventes, at Arkivfolkene har taget Kritiken mod Langsommelighed i Udarbejdelsen af visse Diplomer til Efterretning. Tre Aar er for længe at vente. Og endelig skulde vi se at faa bragt Orden i Adresseringen af Bladet. For mange, der ikke skal have det, faar det, og for mange, der har Krav paa det, faar det ikke.

Saadan viser der sig meget mere ved at samles een Gang om Aaret, end den rene Fornøjelse, det naturligvis ogsaa indeholder.

Er vi klar til at tage fat?

SLÆGTSGAARDSARKIVET

Vi henleder Læsernes Opmærksomhed paa Rettelsen i Adresselisten. Post til Slægtsgaardsarkivet gaar tit »forkert i Byen«, nemlig til Dansk Folkemindesamling. Alt til Slægtsgaardsarkivet bedes tilstillet denne Adresse:
Slægtsgaardsarkivet, Det kgl. Bibliotek, København K.

Arbejdstoner paa Aarsmødet

(fortsat fra Side 1.)

Ingeniør *Markersen* udtalte:

Siden Slægtsgaardsforeningens Aarsmøde den 24. Maj 1952 paa Fyn har Udvalg og Hovedbestyrelse fortsat Arbejdet med Foreningens Opgaver i Henhold til de Retningslinier, som er anført i vor Foreningslovs Formaalsparagraf.

Ved Foreningens Repræsentantskabsmøde i Forbindelse med dens Aarsmøde aflægges en Beretning om Foreningens Virksomhed, og i Henhold til Drøftelser og Beslutninger ved dette Møde faas Retningslinien for Foreningens fortsatte Arbejde.

Slægtsgaardsforeningens Opgaver er at arbejde for Bevarelse af Slægtsgaarde og gamle, gode Landbrugstraditioner samt for kulturelle Opgaver.

Fra anden Side kan spørges: Hvad forstaas ved Slægtsgaardsejere, og ønsker disse en Beskyttelse eller Fordele, som kan blive til Skade for andre Borgere?

Hertil maa svares: For at blive Medlem af Slægtsgaardsforeningen, skal en Slægtsgaardsejer kunne bevise, at hans Gaard har været i Slægtens Eje i mindst 100 Aar og i mindst 3 Generationer. Af Slægtsgaardsejere, som opfylder disse Betingelser, regnes med ca. 8 pCt. af samtlige Landbrug, hvilket vil sige mellem 15 og 20.000 Landejendomme.

Slægtsgaardsejerne ønsker absolut ikke Beskyttelse eller Fordele til Skade for andre Borgere.

En Slægtsgaardsejer ønsker at kunne bevare Gaarden for Slægten og saa vidt muligt at kunne overgive den til en Slægtsarving, og herved sker der det, at Gaarden ikke bliver overkapitaliseret, men holdes uden for Jordspekulationen, hvilket er til Gavn for hele Landets Befolkning.

En Slægtsgaard skal være et Virkeomraade for den, som har arvet Gaarden, men den skal tillige være et Holdepunkt for den Del af Slægten, som fra Slægtsgaarden udgaar til andre Erhverv. En Slægtsgaardsejer forstaar ikke Kampen mellem By- og Landbefolkning, men ønsker bedst mulige Levevilkaar for alle Borgere i vort Land.

Slægtsgaardsforeningen blander sig ikke i Partipolitik, men den har noget paa Hjertet, som ønskes sagt til Regering, Rigsdag, politiske Partier og Landets Borgere i al Almindelighed, og som den mener vil være til Gavn for hele vort Land.

Materielle Opgaver.

Om det aktuelle Foreningsarbejde kan siges følgende:

I Erkendelse af, at det baade i materiel og kulturel Henseende er en Fordel, hvis en Gaard overdrages til Familie, blev der vedtaget en Lov om, at naar en Gaard overdrages til Slægt, skal der ikke fra Gaarden fratages Jord til andet Landbrug. Naar det nu er paa Tale at ændre denne Lov, maa Slægtsgaardsforeningen henlede Opmærksomheden paa, at Spørgsmaalet om Jord til andre Landbrug maa kunne løses uden Indgreb i gode, gamle Traditionsregler om Overdragelse af Jord til Slægt.

Ejendomsskatter.

For Slægtsgaarde, som er Arvegaarde og ikke Spekulationsobjekter, virker de stigende Ejendomsskatter som en Slags Tvangsprioriteter, der kan blive hemmende for Bevarelse af Slægtsgaarde. Om dette Spørgsmaal, som ogsaa anføres at være af Betydning for Laanemuligheder i Landejendomme, kommer fra flere Sider Anmodning til Slægtsgaardsforeningen, om den ikke kan tage sig af saadanne Spørgsmaal.

Hertil maa svares, at selv om Spørgsmaalet er af stor Betydning for Slægtsgaardsejere, saa er det ogsaa af Betydning for andre Landbrugsejere, og da det formentligt ikke kan holdes fri af Partipolitik, maa vi henvise dette Spørgsmaal til Behandling af Landbrugsorganisationer og af Regering og Rigsdag.

Arvelove.

Slægtsgaardsforeningen glæder sig over, at den gamle Bondearvelov, som tillader, at Ejere af en Bondegaard frit kan bestemme, til hvilken Pris og til hvilken Arving han ønsker at overdrage Ejendommen, i de senere Aar er udvidet til ogsaa at gælde for Statshusmænd og Landbrugsejendomme i Sønderjylland m. m., og vi ønsker Loven bevaret og udvidet til at gælde for alle danske Landbrug.

Kulturelle Opgaver.

Vort Slægtsgaardsarkiv, som er at finde paa Det kongelige Bibliotek under Folkemindesamlingen, ledes paa udmærket Maade af Arkivar Hofmansen. Arbejdet med Slægts- og Gaardundersøgelser er velorganiseret og har en saadan Form, at den kan anvendes, hvad enten vi gaar langsomt eller hurtigere frem imod vort store Maal — *Skabelsen af et Bondegaardsarkiv*. Som bekendt kan alle Ejere af Landbrug igennem vort Slægtsgaardsarkiv paa billigste Maade faa undersøgt Slægts- og Gaardhistorie. De Ejere af Landbrugsejendomme, som ønsker Undersøgelser foretaget, maa betale for disse, men da dette Arbejde ogsaa paa anden Maade har stor kulturel Betydning, søger Slægtsgaardsforeningen ved Tilskud af egne Pengemidler og ved Tilskud fra anden Side at faa fremmet Arkivarbejdet under Formen »Hjælp til Selvhjælp«.

Da Slægtsgaardsforeningens økonomiske Forhold kun tillader Ydelsen af et meget begrænset aarligt Tilskud til Arkivarbejdet, vil Omfanget af Fremskridt til Skabelsen af et Bondegaardsarkiv være dikteret af, om der fra andre Sider kan faas Pengetilskud til Arkivarbejdet og af disse Tilskuds Størrelse.

Foreningens Hovedbestyrelse undersøger Muligheden for Tilskud udefra, og det kan meddeles, at vi til Arkivarbejdet i Aar fra »De samvirkende Landboforeninger« har modtaget et Tilskud paa 1000 Kr., hvilket vi selvfølgelig er meget taknemmelig for.

Andre Foreningssager.

Bladet »Slægtsgaarden« udkommer i Aar i seks Eksemplarer (hver anden Maaned), og Papiret til Bladet er blevet forbedret, saaledes at saavel Tryk som Billeder i Bladet er blevet smukkere. Med Hensyn til Bladets Indhold søger vort Bladudvalg og Redaktør Ib Paulsen at gøre Indholdet mere aktuelt ved Omtale af, hvad der bliver talt og skrevet om Spørgsmaal af Interesse for Slægtsgaardsejerne.

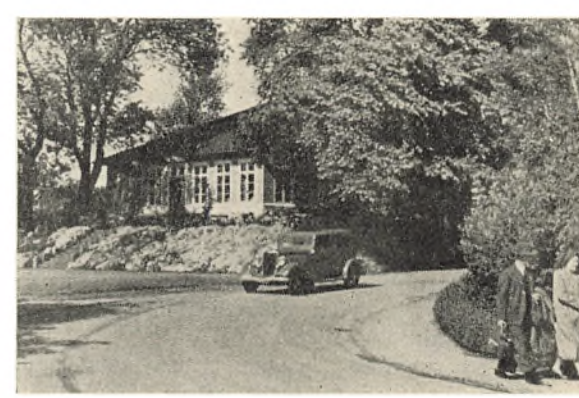

Skydevængets Pavillon i Stege.

Et Udsnit af Aarsmødeforsamlingen.

Juridisk Vejledning.

Som bekendt kan vore Foreningsmedlemmer ved Henvendelse til vor juridiske Konsulent Sagfører Hesselbjerg faa Raad og Vejledning i økonomiske Spørgsmaal vedrørende Overdragelse af Gaard til Slægtning, og Hesselbjerg har i det forløbne Aar givet gode Raad til mange Medlemmer.

Medlemstegningen.

Da der hvert Aar er en naturlig Afgang af Medlemmer, gik Foreningens Medlemsantal nogle Aar tilbage. For at modvirke dette søgte Hovedbestyrelsen at faa Foreningens Medlemmer til at tegne nye Slægtsfolk, og paa denne Maade fik vi en Del nye Medlemmer, men for lidt. I ca. to Aar har vi haft Konsulent Brahe til at tegne nye Medlemmer, og Resultatet er blevet en stor Fremgang i Medlemsantal. Gaardejer Slemming har som Medlem af Hovedbestyrelsen ledet Arbejdet for Nytegning af Medlemmer, og vi er ham Tak skyldig for hans gode og dygtige Arbejde i den Sag.

Konsulent Brahe ønskede at fratræde til 1. Januar i Aar, men det lykkedes at formaa ham til at fortsætte til 1. April for at fuldende et af ham godt paabegyndt Arbejde i Vejle Amt.

I Øjeblikket har vi altsaa ingen til at tegne nye Medlemmer, men paa en eller anden Maade maa vi have dette Arbejde taget op igen, baade fordi det er nødvendigt, og fordi det har vist sig, at vi let kan faa nye Medlemmer, hvis vi til Slægtsgaardsejerne udsender en Mand, der kan give Oplysning om, at der eksisterer en Slægtsgaardsforening, og om dennes Virksomhed.

Foreningens økonomiske Forhold er i Orden, men paa Grund af Foreningens Fremgang, mange og forøgede Arbejdsopgaver samt stedfundne Prisstigninger, er det ønskeligt at faa undersøgt, om der er Mulighed for at faa forøget Foreningens Indtægter.

Glem ikke vore gode, gamle Traditioner.

Naar der herved i korte Træk er redegjort for, hvad Slægtsgaardsforeningen er, og hvad den arbejder for, saa vil det heraf fremgaa, at Foreningens fornemste Opgave er at sige til Nutidens og Fremtidens Danmark, at igennem Bevarelse af gode, gamle og prøvede Traditioner er Danmark naaet frem til et Land med høj Kultur og god Levestandard for Befolkningen, og en Videreførelse af disse Traditioner maa ikke glemmes i Fremtiden.

Det maa ikke glemmes, at de gode Forhold i Danmark i Dag er naaet ved en jævn og rolig Udvikling igennem Tiderne, hvor den bærende Kraft har været Landbrugets gode Traditioner saavel i materiel som i kulturel Henseende.

De gode Traditioner fra Fællesskabets Tid er ført videre under Selvejerforhold blandt andet i Form af Andelsbevægelsen, som beundres Verden over, men som saa godt som ikke kan efterlignes andre Steder.

Hvad er Grunden hertil? *Aarsagen er, at aarhundredgamle Landbrugstraditioner skabte Mulighed for en aandelig Bevægelse i vort Land — Højskolebevægelsen.*

Den danske Højskolebevægelse styrkede (og styrker vedblivende) Viljen til Samarbejde og Tilliden imellem Borgerne, og den blev et Bevis for, hvorledes en aandelig Bevægelse banede Vej for Andelsbevægelsen, der igennem mange Foretagender har skabt store materielle Goder.

De gamle Slægtsgaardsejere ønsker igennem Slægtsgaardsforeningen at sige til Nutidens Danmark: *Glem ikke vore gode, gamle Traditioner, der skabte Vilje til*

Samarbejde, Tillid mellem Landets Borgere og gode Forhold i vort Land. Gaa videre i Traditionernes Aand og skab derved de bedst mulige kulturelle og materielle Forhold for alle Borgere i vort dejlige Land — Danmark. (Bifald.)

Arkivberetningen

Gaardejer *Jens Jensen* udtalte bl. a.:

— Ogsaa for det Aar, der er gaaet, kan det siges, at Arkivet har fortsat sit rolige og maalbevidste Arbejde. Udsendelsen af Folketællingsundersøgelser er omtrent det samme som tidligere Aar, og de store Undersøgelser er tiltagende i Tal.

Som det vel er almindelig bekendt, ejes og underholdes Arkivet af Slægtsgaardsforeningen og har gratis Lokaler i Folkemindesamlingen paa Det kongelige Bibliotek, hvor Arkivets Leder, *P. K. Hofmansen,* træffes personligt Tirsdag, Onsdag og Fredag Kl. 14—16.

Til at planlægge Arkivets Arbejde er der nedsat et Arkivudvalg, som bestaar af Foreningens Forretningsudvalg, Magister Hans Ellekilde, Jørgen Petersen, Gislinge, Dr. Albert Fabritius og Forfatteren Salomon Frifelt, Ølgod. Desuden bestaar der et vist Samarbejde med de forskellige Lands-Arkiver for at billiggøre eventuelle Undersøgelser.

Siden vi sidst har været samlet, er et skattet Medlem af Arkivets Arbejdsudvalg, Kontorchef, cand. mag. Gunnar Knudsen, afgaaet ved Døden. Han døde den 15. September 1952. Han var meget interesseret og forstaaende for Arkivets Arbejde og vil blive savnet indenfor Arkivets Ledelse.

Foreningens Tilskud for Aarets 1952 har været 6500 Kr. Disse Penge medgaar til den egentlige Drift og Udsendelse af de smaa Folketællingsundersøgelser. Af disse er der i 1952 udsendt 353, som har kostet 1823,20 Kr. Regnskabet balancerer med 6563 Kr.

For at faa disse udstedt, maa der være udfyldt og indsendt de udleverede Spørgeskemaer. Af de gamle Medlemmer, der har gjort dette, har nu alle faaet tilstillet den lille Undersøgelse, saa der skulde kun være de nytegnede Medlemmer, og dem, der ikke har udfyldt Spørgeskemaet, tilbage, saa vi nærmer os det Tidspunkt, da nytegnede Medlemmer faar tilstillet Folketællingsundersøgelsen straks efter Tegningen.

Et Tilskud fra Landbrugsraadet.

De store Undersøgelser skulde hvile i sig selv, men paa Grund af, at Foreningen afholder de kontormæssige Udgifter, og paa Grund af et vist Samarbejde med Landsarkivaren, vil disse Undersøgelser kunne udføres langt billigere end paa et andet genealogisk Kontor.

Der kan ogsaa melde sig andre Opgaver, som kan have Betydning for det kulturelle og folkelige Arbejde, der udføres af Arkivet. For at kunne magte disse Opgaver, har vi søgt Støtte hos forskellige Institutioner. Vi har for indeværende Aar modtaget et Tilskud fra Landbrugsraadet paa 1000 Kr. Arkivet er dermed anerkendt som en kulturhistorisk Institution.

Foreningen har ladet fremstille et Oplag paa 1000 Stk. Slægtsgaardsdiplomer. Man har ment, at det vilde være naturligt, om Medlemmerne ønskede at hædre Slægtens Minde ved Ophængning af et Diplom i det paagældende Hjem, og har ogsaa ment, at dette vilde være en virksom Reklame for Foreningen. Jeg vil derfor henstille til Medlemmerne, at saa mange som muligt bestiller et Slægtsgaards-Diplom, og at saa mange som muligt bestiller en Undersøgelse af Slægten og Gaarden. Det er paa den Maade, Arkivet vinder i Værdi. Disse Undersøgelser ender i Arkivet.

Gaver til Arkivet.

Jeg skal omtale en Ting af særlig Interesse og Vigtighed for Arkivet, nemlig de Gaver, Arkivet af og til modtager. Disse kan bestaa af gamle Dokumenter til Afskrift, gamle Sognekort fra Udskiftningen, som kan aflitograferes, samt Sogneundersøgelser. Vi har for indeværende Aar modtaget en Sogneundersøgelse fra Lysabild Sogn paa Als fra Chr. Lassen, Skovby, der viser, at der i Sognet findes 61 Slægtsgaarde, som har været i Slægtens Eje i over 100 Aar, og som belyser den sønderjydske Slægtstradition. Et smukt Eksempel til Efterfølgelse.

Bladberetningen

Jens Jensen fortsatte:

Skriftet »Slægtsgaarden« er et Foreningsblad og ejes og bekostes af Slægtsgaardsforeningen. For at aflaste Bestyrelsen er der nedsat et Bladudvalg, der tager sig af Bladets Drift og økonomiske Forhold.

Dette Bladudvalg bestaar af: Journalist Ib Paulsen, der er Redaktør af Bladet, Konsulent Balle, Tommerup Hørfabrik, Gdr. Bent Bjergskov, Rosenlund, Hofjægermester Cederfeld de Simonsen, Erholm, og mig. Som Udvalgsformand vil jeg gerne bringe Udvalget en Tak for det intensive Arbejde, man har gjort for Bladets Drift og dets Eksistens. Og ikke mindst vil jeg takke Redaktør Ib Paulsen for hans gode Arbejde.

Det er svære Tider for Blade i Almindelighed og særligt for saa lille et Blad uden Abonnementindtægt. Det eneste, der kan skaffe det øgede Indtægter, er Annoncer og Medlemmernes Velvilje. I Oktober-Nr. blev der rettet en Henvendelse til Medlemmerne om at indsende et frivilligt Bidrag. Resultatet af denne Henvendelse blev, at der pr. 24. April var indsendt 2448 Kr. fra 271 Medlemmer. Jeg vil gøre opmærksom paa, at der endnu kan indsendes frivillige Bidrag til Bladet.

Ved Elmelunde Kirke.

Resultatet af denne Indsamling er blevet, at vi har faaet Bladet trykt paa bedre Papir, og at det udkommer 6 Gange i Stedet for som hidtil 5 Gange om Aaret. Dette har særlig Betydning for vore Annoncemuligheder.

Angaaende Tegning af Annoncer vil jeg gentage, hvad jeg sagde sidste Aar: *Den bedste og mest økonomiske Maade for Foreningen at tegne Annoncer paa, er, at vi gør det selv. Bestyrelse, Bladudvalg og Repræsentanter har alle Indflydelse et eller andet Sted, saa der maa kunne skaffes Annoncer.*

SLÆGTSGAARDSMÆRKATET

Naar vi er mellem 4 og 5000 Slægtsgaardsejere i Foreningen, skulde vi ogsaa uden fremmed Hjælp kunne holde en saadan Sammenslutning smukt gaaende.

Ud fra denne Betragtning har Bladudvalget forsøgt en ny Maade at forbedre Foreningens Økonomi paa, nemlig ved Udsendelse af et særligt Mærkat for Slægtsgaardsejere. Jeg haaber, Ideen vil blive godt modtaget blandt Medlemmerne. Gaar det som beregnet, vil der kunne indvindes, hvad Bladet koster for et Aar og sandsynligvis mere. Bladudvalget har tilbudt for egen Risiko at foretage den første Prøveudsendelse, og dette er blevet gjort. Der er udsendt til de første 950 Medlemmer, og dette har givet til Resultat, at der er indkommen 2650 Kr. med Udsigt til en Netto-Fortjeneste for Foreningen paa 1500 Kr.

Jeg haaber, at Foreningen vil fortsætte og faa et lignende Resultat, og jeg haaber, at alle Slægtsgaardsejere vil benytte disse Mærkater ved deres Forsendelser. Jeg vil ogsaa ønske, at andre, der ser paa Slægtsgaardssagen med Forstaaelse, vil benytte dem.

Som man kan se af Regnskabet, er Udgifter til Bladet for 1953 anslaaet til ialt 10.700 Kr.

Begge Beretninger blev modtaget med Bifald af Forsamlingen.

Hvad Medlemmerne sagde

BERETNINGSDRØFTELSERNE indledtes af Hofjægermester *Cederfeld de Simonsen*, som gav Udtryk for sin store Glæde over den meget smukke Modtagelse, Mærkatudsendelsen i første Omgang havde faaet blandt Medlemmerne. Mærkatet var forsøgsvis og paa de fynske Bladudvalgsmedlemmers private Bekostning blevet udsendt bl. a. med det Formaal at skaffe Foreningen en strengt paakrævet Adresseringsmaskine. Fynboerne havde selv ekspederet de første 1000 Breve, med Mærkater, og op mod to Trediedele af Udsendelserne var blevet indløst, hvorefter Hovedbestyrelsen nu har erklæret sig villig til at fortsætte Arbejdet, hvorved der skulde være skabt nogenlunde Sikkerhed for, at Maskinen en Dag vil kunne erhverves. Truegaarden paa Frilandsmuseet ved Sorgenfri er Mærkatets Motiv, og Gustav Hjortlund, som har vundet Navn som en fremragende Plakatkunstner, har tegnet Mærkatet af denne Gaard, der saa at sige blev »lurmærket« af Nationalmuseet. Hofjægermesteren gav Udtryk for Haabet om, at der i den følgende Tid vil kunne udsendes og afhændes 3—400.000 Mærkater, og for at Medlemmerne vil anspore store Virksomheder paa deres Egn til ogsaa at aftage Mærkater, hvilket vil være ypperlig Propaganda for Slægtsgaardssagen. Paa Fyn har indtil videre een Virksomhed aftaget 1000 Mærkater og bruger dem i sine Korrespondancer. Mærkaterne sendes i Pakker à 100 Stk., Pris 5 Kr.

Dirigenten komplimenterede Bladudvalget for det udviste Initiativ, hvortil Gaardejer *Aage Herlevsen*, Randers Amt, sluttede sig og føjede til, at det vilde være ham kært at gøre et Arbejde for Mærkatets Udbredelse. Det er en genial Ide.

Herlevsen mente endvidere, at Foreningens Økonomi vilde bedres nu, da nye Medlemmers Kontingent ubeskaaret (uden Tegningsfradrag) kom Foreningen til gode, saavel som det kunde ventes, at Mærkatsalget vilde stimulere. Herlevsen forespurgte om Fordelene ved Undersøgelserne og afleverede Navne paa to nye Medlemmer, han havde tegnet.

BRAHE SKAFFEDE 18-1900 NYE MEDLEMMER

Gaardejer *N. Slemming*, Hammelev, fandt det beklageligt, at Nytegningen var gaaet i Staa, fordi naturlig Afgang ved Dødsfald og Salg nødvendiggjorde dette Rekrutteringsarbejde. I de to Aar, der er blevet tegnet ved Sekretær Brahe, er der kommet mellem 1800 og 1900 nye Medlemmer, som nok har kostet Foreningen det første Aars Kontingent (Gennemsnit 8—9 Kr.), men havde Tegningen ikke fundet Sted, vilde man i Dag have ligget paa et Medlemstal af ca. 2300. Vi kan fortsat faa nye Medlemmer, blot vi har den rette Mand til Arbejdet, en, der kan tage ud og vel informeret tale med Folk. Dette Arbejde maa gøres i Marken. Slemming henstillede til Slægtsgaardskontoret at tage velvilligt paa det ikke ubetydelige Ekstraarbejde, som saaledes foranlediges. Det maa kunne tilrettelægges, saa det bliver overkommeligt.

Gaardejer *Godtfred Leth-Jensen*, Langeland, sluttede sig til Slemming og ankede bl. a. over Sendrægtigheden i Ekspeditionen af Diplom-Ordrer. Han havde ventet i flere Aar og rykket forgæves. Taleren henstillede, at der føres nøjere Kontrol med Slægtsgaardsbladets Distribuering. Mange, der ikke skal ha' det, faar det, og mange, der har Krav paa det, faar det ikke. Tilsendelsen til de rette svipser alt for ofte, og det er jo direkte hen i Vejret, naar et Ikke-Medlem kan tilbyde et Medlem at laane det Blad, Medlemmet endnu aldrig har faaet tilstillet, fordi der er Kludder i Listerne. Mærkatets Fædre fortjener en stor og ubetinget Anerkendelse. Mærket er en Pryd for enhver Forsendelse.

Gaardejer *Hans Eriksen*, Tellerup, supplerede Leth-Jensen ved at tilføje, at han ogsaa havde ventet paa Diplom i aarevis.

Dirigenten henviste til Arkivar Hofmansen, og senere under Forhandlingen bad *Jens Jensen*, Soed, Diplomfolk, som har ventet længe, om at sætte sig i Forbindelse med ham paany.

HJÆLP TIL VED TEGNINGEN

Gaardejer *Ludolf Lytsen*, Østerby ved Tønder, omtalte Nytegningen af Medlemmer i Sønderjylland og understregede stærkt det lokale Samarbejdes store Betydning i denne Henseende. En lokal Mand bag Foretagendet fremmer Arbejdet. Han paalagde især Amtsformændene at være opmærksomme herpaa og henstillede, at der blev taget vel imod en evt. Tegningskonsulent i Fremtiden. Lytsen udbad sig en Medlemsoversigt til dette Arbejde og foretrak Kontingentforhøjelse for mere eller mindre camouflerede Anmodninger om økonomisk Assistance fra Medlemmerne til Foreningens Foretagender, ligesom han slog stærkt til Lyd for et mere intimt Samarbejde ude i Amterne i det hele taget.

Gaardejer *Niels M. Hansen*, Lakkendrup, Fyn, fandt Repræsentantnettet ud over Landet alt for tyndt og mindede om Nødvendigheden af Reetablering af Arbejdet paa Sydfyn efter Grøftehauges Død.

Sognefoged *S. N. Sørensen*, Mygind, kom ind paa Økonomien og betegnede Mærkater og Nytegning som udmærkede Foranstaltninger, men foretrak Nytegning ved Konsulent fremfor — som det havde været nævnt — ved privat Initiativ blandt Medlemmerne. Det bli'r jo alligevel ikke til noget! Sørensen forespurgte, om mange

af de af Brahe tegnede Medlemmer var gaaet fra igen og fik Svaret »Nej«, hvortil han bemærkede, at Nytegningen under denne Form altsaa havde vist sin Kvalitet. Ogsaa han understregede, at denne Nytegning er livsvigtig for Foreningen.

Proprietær *Bengt Bjergskov* udtalte henvendt til Niels M. Hansen, Lakkendrup, at han i sin Tid havde paataget sig at søge Foreningens Forhold paa Sydfyn bragt i Orden paany, og at det ville ske snarest. Mangel paa Tid havde hidtil hindret ham. Visse Hensyn maa tages, da Grøftehauges Optegnelser var blevet borte, hvad der vanskeliggjorde det at foretage sig noget, uden at saare nogen, som Grøftehauge havde været i Kontakt med og som man ikke nu kendte Navnene paa.

MILITÆRET OG FIRE GAARDE

Gaardejer *Jørgen Bromand*, Als, bragte en Hilsen fra sin Amtsbestyrelse og berettede, at man havde nytegnet en Del tidligere Medlemmer, hvorved man fra et Tal i Fjor paa 112 nu var oppe paa omkring 200. Han fortalte om Bestræbelser iværksat for at faa Samling paa Medlemmerne gennem Møder etc., og redegjorde for en Sag i hvilken Militæret har krævet et Øvelsesterræn, som rammer fire Gaarde haardt, deraf to Slægtsgaarde. Man havde andre egnede Arealer til Raadighed, og under Henvisning hertil var der nedsat et lokalt Udvalg, som havde taget Affære. Lokalformanden Hans Thomsen sidder i det, og man søger efter Evne at hjælpe Ejerne. Sagen ligger nu hos Indenrigsministeren, og Bromand anmodede Slægtsgaardsforeningen om at træde til Assistance, dersom det skønnedes nødvendigt.

Formanden gav umiddelbart Tilsagn herom og sendte en Hilsen med tilbage: — Vi skal gøre, hvad der staar i vor Magt, dersom De kommer til os!

Gaardejer *Jørgen Petersen*, Gislinge, erklærede sig som Modstander af Agenttegning af Medlemmer, fordi han altid ventede betydeligt Frafald. Han mindede om, at Foreningen engang havde haft ca. 6000 Medlemmer — i hvert Fald paa Papiret — og konstaterede i Forhold hertil en rivende Tilbagegang. Grundene kan være mange. Taleren mindede om, at man i sin Tid havde været enige i, at en stimulerende Bestræbelse vilde være Indkvartering paa Aarsmødeegnen af Deltagerne, hvorved Folk borte fra bragtes i Kontakt med Egnens Landmænd i Arbejdstøjet. Men der mangler maaske Initiativ i denne Henseende? Vi har Gang paa Gang hørt Løfter om Deltagelse i Agitationen fra Medlemsside, og Slemming har ogsaa gjort et Kæmpearbejde, men hvad med alle de andre Løftegivere? Dem hører vi aldrig mere noget til. Skal Foreningen bestaa, og det ønsker vi alle, maa der paa en eller anden Maade prøves paa at faa flere af de 12000 danske Slægtsgaardsejere i Tale, samtidig med, at der gøres noget effektivt for, at vi kan bevare dem, vi i Forvejen har som Medlemmer.

Gaardejer *Jens Jensen*, Soed, uddybede Spørgsmaalet »De smaa Undersøgelser«, som kræver attesterede Oplysninger om Slægten indenfor 100 Aar.

Slemming bemærkede til Forespørgslen om Afgang i de konsulenttegnede Medlemmers Rækker, at man indtil videre havde faaet 362 Opkrævninger tilbage, hvilket dog ikke vilde sige, at de ikke indløses senere. Heraf var kun 204 tilstillet nye Medlemmer. Resten var gamle. I Vejle tegnede vi 200 nye, hvoraf kun fem undlod at indløse Opkrævningen. Forøvrigt har jeg ikke gjort noget Kæmpearbejde, men har bare interesseret mig lidt for Sagen.

Gaardejer *Chr. Michelsen*, Lerdum, Sindal, henstillede, at der i Slægtsgaardsbladet fremkom Opfordringer til Nytegning og at Opfordringerne om frivillige Bidrag og Salg af Mærkater fornyedes jævnlig.

ARBEJDET BØR UDBYGGES

Formanden glædede sig over den udmærkede Drøftelse af Problemerne og takkede for Indlæggene, som ikke alle kunde besvares straks, men alt var taget ad notam og vilde blive grundig overvejet. Jo mere vi arbejder, desto flere Opgaver melder der sig. Arbejdet kan udbygges i Amterne og bør udbygges. Vi vilde nødig sætte Kontingentet op og standsede derfor Nytegningerne ved Konsulent, fordi de slugte forholdsvis for meget, hvorfor vi valgte at puste ud lidt og stimulere Foreningens Økonomi. Jeg foretrækker ubetinget Nytegning ved en rigtig informeret og egnet Agent, som kan tale ensartet med vidt forskellige Mennesker i de forskellige Amter. For øvrigt er jo Kontingentsagen paa Dagsordenen, tvunget af Omstændighederne.

Dirigenten, Revisor *Kr. Foged*, gennemgik Regnskabet, der var trykt i Bladets Aprilnummer, og redegjorde for Regnskabsoverskridelserne, bl. a. opstaaet som Følge af tvingende nødvendigt Vikariat under Kontorchefens Sygdom i sin Tid. Det samlede Underskud er 2015 Kr. Ogsaa Budgettet blev gennemgaaet og Beretninger og Regnskaber godkendtes enstemmigt.

En Lovændring

Forelagt af *Formanden* vedtoges med Akklamation en Lovændring, som i Par. 3, første Stykke, ændrer Ordlyden fra: »Til Ejendomme med højst 20.000 Kr.s Ejendomsskyld 5 Kr. og derefter stigende med 1 Kr. pr. 10.000 Kr.s Ejendomsskyld indtil 20 Kr.« *til henholdsvis 7 Kr. og 30 Kr. i Mindste- og Maksimumsbidrag.* Baggrunden for denne Forhøjelse er Ønsket om, at Nytegninger ikke fortsat i første Omgang skal betyde Underskud for Foreningen, idet Mindstebidraget paa 5 Kr. end ikke har kunnet dække Foreningens Udgifter ved Optagelsen. Man har fundet det rimeligt at faa Balance i dette Spørgsmaal. Samtlige 28 stemmeberettigede rejste sig og vedtog Ændringen.

Næste Punkt paa Dagsordenen var Optagelse af Æresmedlem. Referat heraf findes separat i Bladet. *Foged* genvalgtes som Revisor.

TIL SYDSLESVIG NÆSTE AAR?

Under Eventuelt forelagde Gaardejer *Jessen Reinholdt*, Hellevad, den Deklaration, hvorved han havde overdraget en Søn sin Gaard og takkede Sagfører *Hesselbjerg* for udmærket Bistand i Sager af denne Art (se Side 13). Taleren fandt, at de stedlige Sognefogeders Attest for Rigtigheden af indsendte Oplysninger til »De smaa Undersøgelser« maatte være tilstrækkelig.

Redaktør *Ib Paulsen* opfordrede Medlemmerne til ogsaa af og til at bruge Pen og Blæk til Bidrag til Medlemsbladet. Rundt om paa Gaardene over hele Landet sidder Folk, som meget vel kan berette Ting af fælles Interesse, og Beskedenhed bør ikke holde nogen tilbage. Det vil øge Bladets medlemsforbindende Egenskaber, dersom Stof af denne Art, ogsaa Billedstof, i langt højere Grad kom Redaktionen i Hænde. Tag hjem og find noget Stof frem og send os det.

Ingeniør *Markersen* slog til Lyd for, at man udskød Aarsmødet i Salling, hvortil vi er indbudt, et Aar, og søgte gennemført et Aarsmøde i Sydslesvig i 1954. Det vilde blive vel modtaget i Danskheden dernede, og Sydslesvig har meget interessant at vise os.

Tanken vandt udelt Tilslutning og vil nu blive søgt realiseret — med Salling som en Reserve.

Sagfører *Hesselbjerg* takkede Reinholdt for den fremsatte Kompliment m. H. t. Overdragelsesdeklarationer og tilsagde fortsat sin Medvirken, hvor en saadan ønskedes. (Sluttes Side 12.)

Fra Absalon til Møns Klint

Foredrag, Film og mange Skønhedsindtryk
fra en dejlig Ø

FØR NOGET ANDET SIGES, skal det slaas fast, at Aarsmøde-Arrangørerne paa Møn, Sognefoged *Audun Jørgensen*, Elmelunde, og Turistsekretær, Redaktør *Willy Petersen*, Stege, havde lagt sig meget alvorligt i Selen for, at Øens mange Slægtsgaardsgæster skulde faa et Par gode Dage ud af Turen. Hvad Underholdning angaar, er Møn jo ikke saa lidt af et Overflødighedshorn — en enestaaende Natur og dertil — hvad ikke er uvæsentligt — en Ø med en rig folkloristisk og historisk Fortid. Drama og Idyl, store Træk i det smaa.

Optakten Lørdag var storartet. Den gav os Perspektivet. Forstander *Vagn Møller*, Rødkilde Højskole, fremdrog i et Foredrag i Skydevængets Pavillon Hovedtræk af Øens Historie og redegjorde interessant for en Række gamle Stednavnes Oprindelse. Da vort Nationalmuseum blev grundlagt, gav Marienborgs daværende Ejer, Calmette, og Pastor Paludan i Fanefjord betydningsfulde Oplysninger fra sig vedrørende en af de første Oldtidsudgravninger i vort Land. I 1810 havde Biskop Mynster frilagt den store Langdysse »Grønsalen« ved Fanefjord, vel den mærkeligste i Danmark, 2000 Aar gl. i hvert Fald og 314 Alen lang. Navnet Møn menes beslægtet med Ønavnet Man, der betyder »den lille«, her i Modsætning til Sjælland, som altsaa spiller Rollen som »den store«. Keldby kommer af Kildeby, Bisinge af at græsse, at bide Græsset, Bisning, Lendemark af Landemark, Skellet mellem Land og By, Koster af Kosterland, d.v.s. Kystland, Fanefjord af Fan, d. v. s. Sandgrund. Stege har navnemæssigt samme Oprindelse som Stige ved Odense, afledt af Steket, Befæstningen ved en Indsejling. Paa Møn sveg Sigvald Jarl af Jomsborg Svend Tveskæg og tog ham til Fange. Herfra havde Absalons og Valdemar den Stores Vendertog Gang paa Gang Udgangspunkt, sandsynligvis fra Fanefjord, hvis Udsejling svarer til Sagaens Beskrivelse. Her slog Absalon nogle Venderskuder, som overfaldt ham. Et stort, gammelt Skibsror er fundet i Havet og stammer muligvis fra dengang. En Grav med Skeletter i Ringbrynjer vidner ogsaa om Slag paa eller ved Møn. En historisk Storskikkelse var Jacob af Møn, en Sunesøn, som blev en højt estimeret Statsmand paa Valdemar Sejrs Tid og en fremtrædende Pesonlighed i Forhandlingerne om Kongens Frigivelse fra det hertugelige Fangenskab. Man tillægger ham endvidere Forfatterskabet til Valdemars Jordebog. Paa Møn levede ogsaa Jon Litle, død 1307 efter et Liv som »Danmarks bedste Ridder«, Styrer af Landet under de mere eller mindre uduelige Erik'er, som fulgte Valdemar'erne paa Tronen . . .

Museumsinspektør *Yde Andersen*, Nationalmuseet, viste derpaa, assisteret af Museumsassistent *C. Spenster*, den udmærkede og meget interessante Film »Fra Jordhytte til Glashus«, suppleret af en Mannequinopvisning i orientalske Folkedragter. Det var et Par meget gode Timer, som kvitteredes med livligt Bifald.

Forud havde Damerne og en Række Gæster, som ikke deltog som Repræsentanter, med stort Udbytte beset Sukkerfabriken i Stege og Byens store, gamle Voldanlæg, der henligger som Vidnesbyrd om en Tid, da mindre fredelige Forhold end nu herskede paa den kønne Ø. Venderne havde deres store Andel i Spektaklerne.

»Sommerspiret«.

Tre Mand om en Kostald

Søndagens Udflugt blev begunstiget af smukt Vejr og begyndte med Besøget i Andelskostalden i Udby. Dens Ejere, *S. Fabricius, P. Knudsen* og *Aa. Rasmussen*, var til Stede, og Fabricius redegjorde for Planens Opstaaen, Gennemførelse og ubetingede Sukces. Andelskostalden har principielt intet med kollektiv Drift at gøre, men tilsigter at bringe Lettelse i Arbejdet med det saakaldte »kritiske Kvæghold« paa 10—15 Dyr, for smaat til, at der kan holdes Fodermester paa det, og for stort og betydningsfuldt til, at tilfældigt mere eller mindre kyndig Arbejdskraft kan magte Opgaven. Man fik da den Idé at etablere en *Andelskostald*, hvori tre Ejendommes Kvæg samles under eet Tag. Det frier de enkelte for det daglige Besvær, det giver ensartet Pasning, og ogsaa det økonomiske Resultat har hidtil været upaaklageligt. Gennemsnitsydelsen opgives for i Fjor til 220 kg Smør pr. Ko. Man prøvede at opnaa Marshall-Laan og søgte at interessere Landboorganisationerne for Sagen, men det første mislykkedes, og de sidste var skep-

tiske. Saa tog man fat selv med de Pengemidler, hver enkelt Andelshaver kunde faa stillet til Raadighed af Pengeinstitutterne, og i 1951 blev Bygningen med tre Taarnsiloer og Roehus m. v. opført. Hver Andelshaver skal dyrke bestemte Arealer til Stalden i Forhold til det Antal Kreaturer, han har i den. Afleverings-Afgrøderne, som eksempelvis kan opdeles saaledes: 20 Tdr. Ld. Sukkerroer, 6 Tdr. Ld. Foderroer og 6 Tdr. Ld. Græs, vurderes i Marken. Andelshaverne er fælles om Puljen, som uddeles i Forhold til de Afgrødeenheder, hver har leveret, og man forliges udmærket om det. Fællesskabet under denne Form giver en stor Arbejdslettelse ikke mindst i Efteraars- og Vinterarbejdet med Dyrene. Maalet er ikke Rekorddrift, men Arbejdslettelse, og sætter Gaardfolkene i Stand til bl. a. at sende deres unge paa Kursus og Aftenskoler i Stedet for at maatte beholde dem hjemme til Assistance ved Dyrenes Pasning. Man har høstet udmærkede Erfaringer vedrørende Opbevaringen af den store Roemængde i Hus, og hvad Gødningen, Affaldsprodukterne i det hele taget, angaar, samles de i en særlig Gødningssilo og giver dèr en saadan Konsistens, at Udkørslen er Legeværk mod Slidet ved Gødningsudkørsel paa gammeldags Maade: »De krumme Rygges Tid er forbi for vort Vedkommende,« erklærede Gaardejer Fabricius. »Vi kan meget vel efter Udkørslen af mange Tons Møg gaa til Dans om Aftenen . . .«

Paa Forespørgsel oplyste Fabricius yderligere, at hver Gaard har bevaret Svineavlen ved Ejendommen. Svin ta'r det mindre nøje end Kvæg, om de faar Frokosten serveret en Time eller to for sent under Travlheden. Det siger sig selv, at dette nye Skud paa Andelstanken blev inspiceret med megen Opmærksomhed.

Elmelunde Kirkes Indre.

Andelskostalden paa Møn.

Kalkmalerier og Fyrtøjstræet

Elmelunde Kirke med dens fornemme Middelalderkunst, bl. a. i Form af Kalkmalerier af en usædvanlig Skønhed og Rigdom, var fyldt til mere end sidste Plads paa Bænkene, da Pastor *Poul Sandel* tog Ordet og fortalte os Træk af Kirkens Historie. Alteret er fra 1646, og Sagnet siger, at det er skænket af Corfitz Ulfeldt og Eleonora Christina. Ulfeldt var Lensmand paa Møn med Domicil i Elmelunde. Kalkmalerierne tilskrives »Elmelundemesteren«, hvis Bomærke ses paa en af Pillerne. Præsten gennemgik Malerierne, ogsaa kaldet »Fattigmands Bibel«, fordi de blev til paa en Tid, da de færreste i Almuen kunde læse og derfor var henvist til at tilegne sig Bibelens Historie gennem Tale- og Billedsprog. Paa en Tavle har man nedskrevet Navnene paa Kirkens Præster fra Middelalderen til i Dag. Den første kendte var Hr. Niels, dateret 1370.

Turen gennem det mønske Landskab til Liselund og sidenhen til Klinten, Klintholm Gods og Rødkilde Højskole var en straalende Oplevelse. Paa Liselund blev Gæsterne orienteret af Baron *Erik Rosenkrantz*, og denne mønske Idyl nedkaldte stor Begejstring over sin Skønhed. Tæt ved Slotspavillonen — Liselund er en Sommerresidens — ses det frønnede, gamle Træ, som inspicerede H. C. Andersen til Eventyret »Fyrtøjet«. Han sad i Huset ved Siden af og skrev det. I selve Slottet findes bl. a. den saakaldte »Abestue« med Vægmalerier med Aber, som har deres egen Historie. Slottets Bygmester var en Calmette, Søn af vor Gesandt i 1750-erne i Lissabon. Dèr havde den purunge Calmette jun. en Nurse, som var meget overtroisk, og som en skønne Dag erklærede, at de hellige Aber havde advaret hende mod noget frygteligt. Man traf visse Forholdsregler. 1755 kom det altødelæggende Jordskælv over Lissabon, men Familien Calmette havde bjerget sig i Tide formedelst Advarslen.

Frokosten og Madpakkearrangementet paa Hotel »Hunosøgaard« var til Ug med Kryds og Slange, og Klintoplevelsen bagefter netop saa storslaaet, som en Tur til Møns Klint altid former sig, naar Vejret ellers vil. Men lad os ikke forfalde til Gentagelser af det rige Udvalg af Superlativer, som kan mobiliseres i netop denne Forbindelse. Møns Klint er Møns Klint — en Oplevelse uden Sidestykke i en formidabel Omkreds.

Klintholm og Rødkilde

Fra Møns Klint fortsattes Turen gennem Godset Klintholms vidtstrakte Skove, og Kl. 15.50 samledes 57 Biler og 2 store Busser paa Klintholm. Godsejer C. Scavenius bød paa en Forfriskning i Parken, hvor 250—300

Deltagere samledes foran Slotstrappen. Her bød Godsejeren velkommen til Slægtsgaardsforeningen og udtalte bl. a., at det var en Forening, han som Slægtsgaardsejer nærer stor Interesse og Sympati for, og som det var ham en Glæde at være Vært for.

I en interessant Redegørelse for Klintholms Historie oplyste Hr. Scavenius, at Klintholm blev oprettet ved Salg af det mønske Ryttergods, som tilhørte Kronen til omkring 1770. Det var en Købmand fra Stubbekøbing, Ditlev Staal, der samlede Jorden, og han begyndte at bygge 1777 og blev færdig 1788. Det er 5. Generation af Slægten Scavenius, der nu sidder paa Klintholm.

Det glædede Slægtsgaardsforeningens Medlemmer at se, hvorledes der værnes om de Værdier og den Landbrugs- og Skovkultur, evnerige Forfædre har skabt ved økonomisk Administration og dygtig Ledelse af Klintholms store Land- og Skovbrug.

Godsejer C. C. Scavenius gav mange interessante Oplysninger om Bygningernes Alder, Godsets Besiddelser og Udstrækning, Hartkorn og Areal, Sammenligninger mellem Handelsværdi og Vurderingssum før og nu, og til Slut blev Forsamlingen i korte Træk orienteret om, hvorledes Driften af det meget moderne Landbrug er tilrettelagt, og hvorledes Landbrugsarbejdet er blevet mekaniseret. Deltagerne fik udleveret en Driftsoversigt med Omtale af, hvilke Afgrøder der dyrkes, Godningsplan, Husdyrhold, Regnskabsoversigt og om Økonomien ved Brug af forskellige Slags Traktorer og Mejetærskere. Det vellykkede Besøg, som baade blev et historisk og landøkonomisk Studium, afsluttedes med en Vandring gennem den gamle smukke Park og en Gennemgang af Stalde, Lader, Siloanlæg, Maskinrum m. m. Parkens velholdte Plæner var sprøjtet med Ukrudtsbekæmpelsesmiddel 25 M, 4 Liter pr. Td. Ld. — et meget betroet Arbejde, som udføres af Forvalteren personlig, da Sprøjtningen ikke maa beskadige Træer, Stauder og Blomster, og nærmeste Afstand 1 Meter skal nøje overholdes.

Fra Klintholm fortsattes Syd om Stege Nor til Rødkilde Højskole, som er oprettet af Frede Bojsen i 1865. Her fik Deltagerne under Højskoleforstander Vagn Møllers Ledelse Lejlighed til at se Skolebygningerne og den smukke Have. Forstanderboligens mange Stuer med gamle smukke Slægtsmøbler og Slægtsbilleder og Malerier blev beundret, og Besøget sluttede i Mindelunden med Mindesmærker for Frede Bojsen og andre betydende Mønboere.

Aftenfesten i Stege

EFTER TUREN til de mange lærerige, minderige og naturskønne Steder paa Møn samledes Deltagerne til afsluttende Middag i Skydevængets Pavillon i Stege, hvor Bordene stod dækket i den store Festsal, som med de tilstødende Lokaler var et udmærket Samlingssted til Slægtsgaardsforeningens Aarsmøde.

Mange af dem, som gæstfrit havde taget imod den store Forsamling og medvirket til, at det blev en udbytterig Tur til Møn, deltog som Foreningens Gæster. Bl. a. saas Kammerherreinde *Scavenius* og Godsejer *Scavenius* og Frue, Klintholm, Baron *Rosenkrantz* og Familie, Liselund, Højskoleforstander *Vagn Møller*, Rødkilde, Pastor *Frederiksen*, Stege, og Pastor *Sandel*, Elmelunde, med Fruer. Endvidere saas fhv. Gaardejer (Poeten) *Lauritz Larsen*, Keldby, Gaardejer *Sigurd Fabricius* og Frue m. fl.

Ved Middagen fungerede Sognefoged *Audun Jørgensen*, Elmelunde, som Ordstyrer. Deltagerne oplevede nogle hyggelige Timer, hvor Prolog og nationale Sange og Slægtssange skabte en god Stemning sammen med Talernes mange gode Ord om vort Land og dets Natur, om Hjemmene og Slægterne, om Arbejdet for Slægtsgaardenes Bevarelse m. m.

Efter Velkomstord af Formanden og Ordstyreren fremsagde fhv. Gaardejer *Lauritz Larsen* en Prolog, han havde skrevet til Slægtsgaardsforeningens Aarsmøde, og som trykkes i næste Nr. af Bladet.

Prologen er et Mesterstykke, der vidner om Forfatterens dybe Indsigt i Landbruget og det Liv, som er levet dèr før i Tiden. Med Landmandsaand og med Pen i Haand har Lauritz Larsen i Prologens Ord formaaet at give Udtryk for mange af de Tanker, der rører sig i en Landmand, der med Kærlighed værner om Jordens, Hjemmets og Slægtens Minder.

Næstformanden *Jens Jensen* indledte med Prologens sidste Linie — Gamle Slægters Enighed gør stærk — og talte for Danmark. Han nævnte den danske Kultur, den nationale Indstilling og de Værdier, alle Danske bør værne om, og han sluttede med at omtale den Oplevelse, det var for Sønderjyderne at blive genforenet med Danmark i 1920, og hvorledes Samhørigheden ved Danmarks Hjælp blev fuldendt.

Efter et Leve for Danmark sang Forsamlingen »Der er et yndigt Land«.

SEKS AARS GODT VEJR

Gaardejer *Reinholdt*, Hellevad (Haderslev Amt) talte for Slægtsgaardsforeningen og nævnte først Aarsmødernes Betydning. De Udflugter, der tilrettelægges i Forbindelse med Repræsentantmødet, har nu i 6 Aar været begunstiget af godt Vejr. Deltagerne lærer forskellige Egne i Danmark at kende. Nu har vi set Møn med den storslaaede Klint, og vi er blevet forbavset over den Storhed og Skønhed, der findes her paa Øen. — Slægtsgaardsforeningen har et godt Program, og der arbejdes godt under Formandens og Bestyrelsens Ledelse. Foreningens betydeligste Opgave er at medvirke til at bevare Slægtens Jord i Slægtens Eje. Tak til Foreningens juridiske Konsulent, Sagfører Hesselbjerg, for Udformningen af Deklarationen, der er anvendt ved Overdragelse af Slægtsgaarde. Efter Omtale af næste Aarsmøde, som holdes i Sønderjylland med Udflugt til Sydslesvig, udtaltes Haabet om fortsat Fremgang for Slægtsgaardsforeningen, og der blev motiveret et Leve for Foreningen, og Slægtsgaardssangen blev sunget.

Formanden *H. M. Markersen* indledte med at omtale Ankomsten til Stege By, hvor Aarsmødets Deltagere blev budt Velkommen med lange Rækker af Flag i Gaderne og flere Steder, og han udtalte en Tak til Stege By og Borgmesteren og fortsatte med at takke for de Ord, Gaardejer Reinholdt udtalte om Slægtsgaardsforeningen og glædede sig over, at det var en sønderjydsk Røst. Efter en Omtale af Slægtsgaardsforeningens Arbejde og Opgaver, som holdes udenfor Partipolitik, og som gaar ud paa at gavne vort Land, takkede han alle,

der var mødt, ogsaa de unge, som skal føre Traditionerne videre.

Endvidere takkede Formanden det Udvalg paa Møn, som har haft det store Arbejde med at tilrettelægge Aarsmødet og Udflugten, bl. a. Gdr. Lars P. Larsen, Audun Jørgensen, Anker Sørensen, Turistsekretær Willy Petersen m. fl. Festens Gæster fik hver især en Tak for god Modtagelse, hvor der var aflagt Besøg, og for Forevisning og Forklaring af, hvad der er set og omtalt. Til Lauritz Larsen, Keldby, sagde Markersen, at den smukke Prolog og Sangen »Vort Hjem i Danmarks grønne Favn«, som han ogsaa havde skrevet, vilde blive indlemmet i Foreningens Samling af Slægtsgaardsdigtning. Til Slut udtalte Formanden en Tak til Pressen, som viste Interesse for og Forstaaelse af Foreningens Arbejde, og til Slægtsgaardsforeningens faste Medarbejdere for godt Arbejde i det forløbne Aar.

TAK TIL FORMANDEN

Gaardejer *Leth-Jensen*, Skrøbelev Annexgaard: Intet gaar af sig selv, det gør Foreningsarbejdet heller ikke. Vi er mange, der paaskønner Slægtsgaardsforeningens Arbejde, som i høj Grad bliver anerkendt ud over Landet. Vi, der er Medlemmer af Foreningen, takker Formanden og Ledelsen for det gode Arbejde, der gøres for at bevare Slægtsgaardene og for Arbejdet med de kulturelle Opgaver, der bl. a. omfatter Slægts- og Gaardhistorie. Vi takker specielt Hr. Markersen for hans store Arbejde og for den gode Maade, Foreningen ledes paa. Vi respekterer vor Formand og har stor Tillid til ham, og vi haaber, han vil fortsætte som Formand i mange Aar endnu.

Et kraftigt besvaret Leve for Markersen fulgtes af stærkt Bifald.

Gaardejer *Anker Sørensen*, Møn, talte smukt om Møns Størrelse og om Kirker og Kultur og Erhvervsliv. Han udtrykte Glæde over, at der var mange Sønderjyder med til Aarsmødet og mindede om, at Frede Bojsen, Rødkilde Højskole, som kom til at betyde meget for Møn, og som var Politiker i 32 Aar, stammede fra Sønderjylland og talte meget om Sønderjylland.

Efter et Leve for Sønderjyderne sang Forsamlingen »Hvor smiler fager den danske Kyst«.

Baron *Erik Rosenkrantz*, Liselund, takkede paa Gæsternes Vegne Foreningen og glædede sig over at se den store Tilslutning. Deltagerne, som nu har set en Del af Møn, er altid velkommen her, ogsaa paa Liselund. Baronen sluttede med at takke Formanden og Ordningsudvalget for den smukke Fest, Gæsterne var inviteret med til efter Besøget af Slægtsgaardsforeningen, som havde glædet dem.

Gdr. *Thomas B. Thomsen*, Ulsted, holdt en meget munter og underholdende Tale og omtalte bl. a., hvorledes forskellige af de tilstedeværende slog Tonen an og fandt Melodien, naar de skulde synge. Han sluttede med at takke Øboerne for mange venlige Ord til Jyderne. Øboerne fik et jydsk Hurra, og derefter fulgte Sangen »Vort Hjem i Danmarks grønne Favn«.

HYLDEST TIL DAMERNE

Revisor *Foged* talte for Damerne og indledte med, at det var et haardt Job og med Betænkelighed, han gik til Sagen efter den fremragende Præstation af Redaktør Ib Paulsen sidste Aar. I elegante Vendinger pegede Foged især paa Landbokvindernes Betydning og store Indsats ved at opdrage en god og sund Ungdom. Han nævnte, at en Mand i Ministeriet engang har sagt, at der er Brug for de Folk, der er fra Landet, for der lærer baade Børn og Voksne at arbejde hele Dagen. Det er oftest Kvinderne, der giver Børnene den grundlæggende Opdragelse og giver dem de Værdier, der gør Livet indholdsrigt. Det takker vi dem for, og vi glæder os over, at der kommer flere og flere Damer med til Aarsmøderne. Omtrent Halvdelen af Deltagerne var Damer og fik et kraftigt Hurra.

Sognefoged *Audun Jørgensen* takkede for de mange smukke Ord, der var udtalt om Møn og til Mønboerne, og han sluttede med at sige, at Hensigten var naaet, hvis Deltagerne i Slægtsgaardsforeningens Aarsmøde kunde rejse hjem med gode Minder fra Turen til Møn.

Formanden *H. M. Markersen* sluttede med en Tak til Leth-Jensen for de Bemærkninger, han fremkom med og til Forsamlingen for Tilslutningen dertil. Det er rigtigt, at der med Formandshvervet følger flere Krav og flere Pligter, end det maaske ser ud til, men et godt Samarbejde og Foreningens Fremgang virker ansporende. Man bør dog tage i Betragtning, at jeg bliver ældre, saaledes at der snart skal tænkes paa Afløsning.

H. M. Markersen sluttede med at udtale, at Mødet var godt tilrettelagt og havde faaet et godt Forløb helt igennem. Tak til alle, der mødte. Vi haaber, alle kan tage gode Minder med hjem fra disse to gode Dages Samvær paa Møn.

Ved et Par Timers hyggeligt Samvær efter Middagen fik mange Lejlighed til at drøfte forskellige Emner med gamle og nye Bekendte fra forskellige Egne.

Repræsentantmødet (fortsat fra Side 8.)

Proprietær *Chr. Lybye*, Haldborg pr. Skive, efterlyste Ideer til Udbygning af Kontakten mellem Medlemmerne. Selv havde han høstet de sørgeligste Erfaringer m. H. t. Reaktionen overfor udsendte Indbydelser til Møder, Foredrag, Udflugter osv. Ingen Anstrengelse var for hans Vedkommende sparet, men Resultaterne havde ikke animeret til Fortsættelse af Forsøgene. Hvordan skal vi faa fat i Folk? Kom med nogle gode Forslag. Der er stor Lydhørhed til Stede.

Markersen: Lybye har Ret. Det er vanskeligt. Men vi sporer dog Fremgang i Interessen. Ikke mindst ude i Befolkningen som Helhed hersker der tiltagende Opmærksomhed overfor Slægtsgaardsforeningens Arbejde. Man respekterer, at vi kæmper for at bevare vore Ejendomme, og ogsaa Pressen støtter os smukt, for hvilket vi er uhyre taknemmelige. Til Gengæld kan vi forsikre Pressen for, at vi ogsaa skal medvirke til, at vi alle kan være her og tænke og tale frit.

Foged takkede for god Ro og Orden under Mødet.

Markersen: — Saa er der vel kun tilbage, at vi sørger for, at Dirigenten skal leve.

Foged: — Lad ham det da, jeg sætter mig imens. Og saa smilte han som Sol over en Sennepsmark.

Efter et »Frikvarter« samledes man ved Aftensmaden. Sidenhen var fortrinlig Underholdning medvirkende til, at det blev en dejlig Lørdag Aften.

Gammel Slægtsforsker

udnævnes til

ÆRESMEDLEM

VED REPRÆSENTANTSKABSMØDET i Skydevængets Pavillon i Stege tog Foreningens Næstformand, Gaardejer Jens Jensen, Sode, Ordet og udtalte følgende:

Christian Lassen

Der staar i Foreningens Love § 2 sidste Stykke: Æresmedlemmer kan vælges af Repræsentantskabet efter enstemmig Indstilling fra Hovedbestyrelsen.

Ved Hovedbestyrelsesmødet i Februar d. A. blev der enstemmig indstillet to Medlemmer til Æresmedlemmer.

Den ene af disse er Aftægtsmand Christian Chr. Lassen, Skovby, Lysabild Sogn paa Als. Han er født paa Slægtens Gaard i Skovby, som kaldes »Tinggaard«, hvor der endnu er en Stue, som kaldes »Tingstuen«, da der her i gammel Tid er bleven tinglyst Skøder.

Sin Skolegang har han faaet i Lysabild Kommuneskole. Han blev konfirmeret 1893 og blev gift 1900 med Cathrine Hansen fra Tandsgaard. Der har været 6 Børn i Ægteskabet, to er døde.

Som alle Sønderjyder kom han med i Verdenskrigen 1914—18. Da han tilhørte de ældre Aargange, gjorde han kun Tjeneste i »Etapen« og hjemsendtes i December 1918.

Chr. Lassen var fra 1920 til 1934 i Bestyrelsen for Sønderjyllands Fællesledelse af dansk Malkekvæg og kom derved til at studere Stambogsføring. Dette, og særlig det Slægtsgaardsmøde, der i sin Tid afholdtes paa Danebod Højskole, hvor bl. a. Damm, Jørgen Petersen og jeg var til Stede, gav Anledning til, at Lassen kom ind paa Slægtsundersøgelser. Paa dette Omraade har han øvet sit Livs store Indsats. Han har i Lysabild undersøgt 61 Slægtsgaarde, der beviseligt har været i Slægtens Eje i 100 Aar eller mere. Dette store Materiale har han skænket til Slægtsgaards-Arkivet.

Lassen har ogsaa udøvet et betydeligt nationalt Arbejde, som klart viser sønderjydsk Slægtstradition.

Jeg vil derfor anmode Repræsentantskabet om at optage Aftægtsmand Christian Chr. Lassen, Skovby, Lysabild Sogn paa Als, som Æresmedlem i dansk Slægtsgaardsforening.

Udnævnelsen skete med Akklamation, hvorefter Chr. Lassen rejste sig og takkede bevæget.

— Har De vort Emblem? spurgte Formanden.

Lassen: — Nej.

Markersen: — Her, saa faar De mit, værs'god og til Lykke ...

— — —

Den anden, som var tænkt udnævnt til Æresmedlem, var nu afdøde *J. P. Pedersen*, Faarevejle. Formanden oplyste, at Foreningen nu i Stedet for vilde yde et Bidrag til den Mindesten, som tænkes rejst for Petersen, som ogsaa havde været Slægtsgaardsforeningen en særdeles god Mand.

Slægtsgaards-Deklaration

VED AARSMØDET i Stege oplæste Gaardejer *Chr. Jessen Reinholdt*, Oksgaard, Sønderjylland, nedenstaaende Slægtsgaards-Deklaration, anvendt af ham selv, og udarbejdet efter Sagfører Hesselbjergs Forslag. Jessen Reinholdt føjer hertil denne Bemærkning: — Her i Landsdelen troer jeg, at Kreditforeningens Taksation til Laaneforretning er mere passende som Vurderingsgrundlag, medens andre Steder i Landet Hesselbjergs Forslag vedrørende Ejendomsskyld (plus Salgsværdi af Inventar og Besætning) kan være lige saa godt til Beregning af en Slægtsgaards Salgsværdi til andre Medlemmer af Slægten:

»Køberen forpligter sig og efterfølgende Ejere af Ejendommen, saafremt de er hans Arvinger efter Loven eller disses Efterkommere eller en saadan Ejers efterlevende Ægtefælle, til ikke at sælge eller paa anden Maade afhænde Ejendommen uden først at have tilbudt den til nærmeste Arvinger til den Værdi, Ejendommen paa Salgstiden maatte blive vurderet til Laaneforretning i Sønderjyllands Kreditforening, derunder ogsaa vedrørende Besætning, Inventar m.m. Har Ejeren ikke Livsarvinger, der har Villie eller Evne til at overtage Ejendommen, overgaar Forkøbsretten til Ejerens Slægtninge i opadstigende Linie, for saa vidt disse har været Ejere af Ejendommen, og derefter til Slægtninge i Sidelinien, f. s. v. disse er Efterkommere efter en tidligere Ejer af Ejendommen og f. s. v. Slægtskaber kan begrunde Arveret efter Loven. Saafremt Ejendommen tilhører Ægtefæller i Formuefællesskab eller en efterlevende Ægtefælle, men er erhvervet ved Arv eller Familieoverdragelse af den ene Ægtefælle, skal dennes Arvinger iflg. Loven have Fortrinsret for den anden Ægtefælles Arvinger.

Ønsker flere ligeberettigede Arvinger at benytte Forkøbsretten, har Ejeren frit Valg mel-

lem disse, og Forkøbsretten er ikke til Hinder for Pantsætning af Ejendommen eller Salg af ubebyggede Parceller fra denne.

Paataleretten iflg. denne Deklaration tilkommer »Foreningen til Bevarelse af danske Slægtsgaarde« paa Arvingernes Vegne. Som Følge heraf kan intet Skøde lyses paa Ejendommen uden Foreningens Godkendelse. Det skal betragtes som en Godkendelse, hvis Foreningen efter at have faaet Meddelelse om Salg, ikke inden (én) Maaned fra Modtagelsen protesterer mod Overdragelsen.

Denne Deklaration begæres lyst med Respekt af samtlige lyste Hæftelser af enhver Art.«

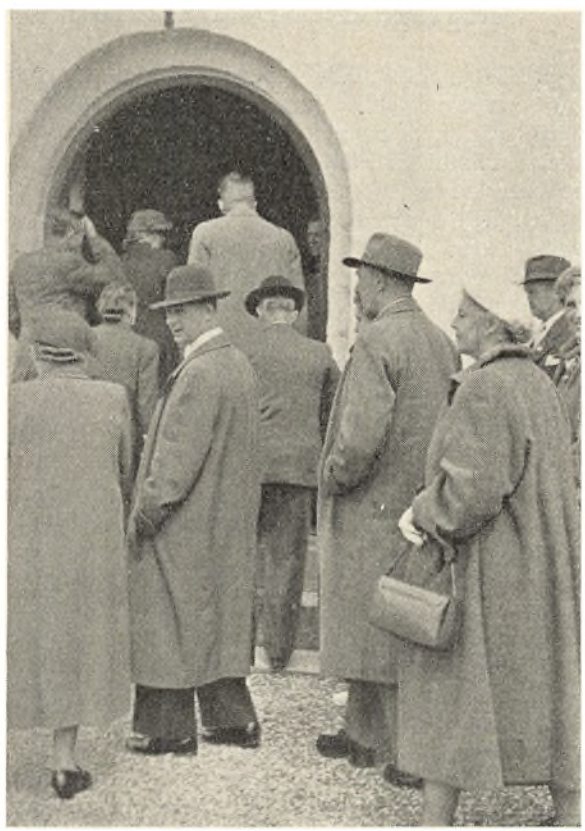

Nogle af Aarsmøde-Deltagerne.

J. P. Pedersens MINDE

Onsdag den 29. April døde den gamle Folkemindesamler J. P. Pedersen, Faarevejle, i en Alder af 73 Aar. Med J. P. P. er en sjælden, omend ikke meget kendt af den store Offentlighed, dygtig Mand gaaet bort, og Samlere af danske Folkeminder blevet en Betydelighed fattigere.

Gennem et langt Liv har han systematisk samlet, optegnet, undersøgt og opbevaret Minder, Sogne- og Slægtshistorier for sin Egn, især for sit eget store Sogn. Hans personlige Ordenssans og hans store Omhyggelighed har bevirket, at det mægtige Materiale ligger i en Orden, saa den, der overtager Materialet, egentlig kun har at konstatere, at her ligger uvurderligt Kildemateriale til Raadighed lige saa let tilgængeligt som i vore Stats-Arkiver.

Blandt hans Efterladenskaber findes ogsaa en Samling Fotografier paa ca. 1000 Stk. af Personer, Ejen-

Den almindelige Brandforsikring

for Landbygninger, oprettet ved kongelig Anordning

af 1792

Hovedkontor: Stormgade 10 - København K. - C. 1100

domme, Situationer m. m., rækkende over omkring 100 Aar. Af dette Materiale har Dansk Videnskab forlængst sikret sig Kopier af de væsentligste.

Hans Kendskab til sit Sogns Historie var legendarisk og hans Viden forbløffende. Blandt de Ting, han sikrede sit Sogn, kan nævnes Faarevejles ældste Kirkebibel, vel over 3—400 Aar gammel. Paa en eller anden mærkelig Maade var den havnet i et privat Hjem paa Bornholm. I de mange Randbemærkninger, skiftende Præster her har indført, findes et uvurderligt Hjælpestof til Belysning af Sognets Historie.

J. P. Pedersen var en »ulærd« Mand, hvilket vil sige, at han med sin fattige Skoleundervisning ikke naaede de akademiske Grader; men ingen, der kendte ham, vil benægte, at han paa sit Felt stod lige saa højt i Viden som mange af dem med »Graderne« i Orden.

Han var en fin Mand, Ordet her dækker ikke det, man i Tankeløshed ofte mener med »Finhed«, hans Finhed bestod i en Hjertets Dannelse, som ikke erhverves ved Opdragelse eller Omgang med »højfornemme« Personer; men som er medfødt en ældgammel Bondekulturs Resultat.

Han samlede ikke for Anerkendelsens Skyld, udelukkende af Interesse, og da Anerkendelsen rent spontant kom i Forfjor, Ridderkorset, blev det hæftet paa et Bryst, hvis Beskedenhed og selvudslettende Naturlighed i højeste Grad fortjente det.

Slægtsgaardsforeningen havde i J. P. P. en trofast Ven, mange Artikler har vort Blad modtaget, og Bladets Hoved med Motiv fra hans Egn har han gratis skænket os.

Personlig var han min Ven, og jeg er stolt over at have haft hans Fortrolighed og Venskab, hans Lige bliver vanskelig at finde og endnu vanskeligere at overgaa.

Æret været dit Minde, J. P. Pedersen, — og Tak.

Thorsgaard, Gislinge, April 1953.

Jørg. Petersen.

(Holbæk Amts Venstreblad, 4. Maj 1953).

„SLÆGTSGAARDEN"

En Del Stof, som har maattet udskydes paa Grund af Omtalen af Aarsmødet paa Møn, vil blive bragt i de først kommende Numre af »SLÆGTSGAARDEN«. At der er Overskud nu, bør ikke afholde nogen af Læserne fra at sende Artikler ind. Godt Stof er altid velkommen!

Slægtsgaardsejere

benytter stadig

Sparekassen

for Haderslev Byes Omegn

Gravene — HJØRNET — Nørregade

Stiftet 1856

MÆLKEKØLEREN

KOLD

HØRER HJEMME I EN GAARD AF I DAG

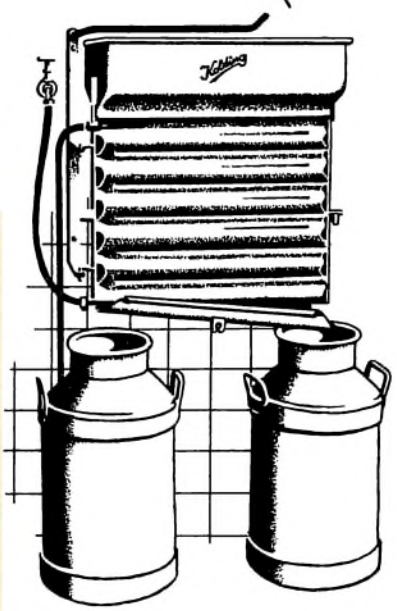

Mælkekøleren KOLD holder mælken i 1. klasse og er uundværlig i et moderne landbrug

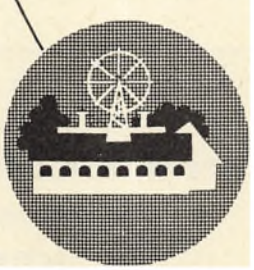

- KOLD er let at rengøre.
- KOLD koster intet i vedligeholdelse.
- KOLD har kølelegeme i rustfrit stål.
- Mælkejungerne kan skiftes uden spild, efterhånden som de fyldes.
- Levering fra lager

DE DANSKE MEJERIERS MASKINFABRIK

Kolding A·M·B·A Tlf. 2036

FÆRGEN-AARØSUND-ASSENS

Mest centrale, smukkeste og billigste Rute mellem Fyn og Sønderjylland.
Ang. Sejltider se Rejselisten.

Betragt det som en

GOD OPGAVE

at tegne en

AARSANNONCE
til »SLÆGTSGAARDEN«

Den læses af et tusindtalligt, købedygtigt Publikum. Den, der saaledes støtter Bladet, støtter Foreningen og dermed sig selv . . .

Køb hos Bladets Annoncører!

ANDELSBOGTRYKKERIET
i Odense

Slægtsgaardsejere!

Sikker Dem mod Haglskade
gennem

Hagelskadeforsikringsselskabet af 1910
Store Torv 5 . Aarhus

Slægtsgaardsejere!

Tegn Deres Forsikring
mod Stormskade i

Dansk Forsikringsforening mod Stormskade
Store Torv 5 . Aarhus

Østifternes Land-Hypothekforening
Gyldenløvesgade 3
KØBENHAVN V

yder uopsigelige 2. Prioritetslaan i Landejendomme
og Beboelsesejendomme paa Landet i Østifterne